dalyje pasiektas 2,3 m gylyje. Šurfe aptikta nedaug archeologinių radinių, daugiausia buitinės keramikos fragmentų, ankstyviausi kurių datuoti XVII a.

Šurfas 4 tirtas į P nuo šurfo 2, spėjamoje anksčiau šioje vietoje stovėjusio pastato R sienos vietoje. Šurfas 2x1 m dydžio, orientuotas R–V kryptimis, tirtas iki 2,4 m gylio. Didžiojoje šurfo tūrio dalyje po viršutiniais sluoksniais kastas maišytas pilkos žemės sluoksnis, suformuotas tarybiniu laikotarpiu klojant čia vamzdį, kuris šurfe aptiktas 2,05 m gylyje nuo žemės paviršiaus. Mažiau apardytas sluoksnis fiksuotas šurfo PR kampe. Čia 0,35–1 m gylyje fiksuotas tamsiai pilkos smėlingos žemės sluoksnis, kuris galėtų būti datuojamas XIX–XX a. Žemiau šio sluoksnio, 1–1,4 m gylyje fiksuotas apatinis kultūrinio sluoksnio horizontas – pilkos smėlingos žemės sluoksnis. 1,4 m gylyje pasiektas smėlio, žvyro įžemis.

Šurfas 5 tirtas sklypo PR dalyje, jis 5x1 m dydžio. Kultūrinis sluoksnis jame permaišytas anksčiau vykusių žemės darbų metu. Šurfe gilintasi iki 1,05–1,3 m gylio, didžiojoje šurfo dalyje 1 m gylyje pasiektas įžemis. Buvusio pastato patvarių konstrukcijų neaptikta.

Tyrimų metu nustatyta, kad vertingi kultūrinio sluoksnio horizontai sklype yra stipriai pažeisti arba virš jų suformuoti gana stori nevertingi supiltiniai sluoksniai. Tačiau sklype esama į įžemį įgilintų su keraminių dirbinių gamyba siejamų objektų, todėl archeologinius tyrimus būtina tęsti.

Polocko St. 7

The reconstruction of the existing building and the construction of new buildings are foreseen on the plot at Polocko St. 7 in the historical Vilnius suburb of Užupis. The plot is on a high bank of the River Vilnia and on the old road to Ruthenia. Owing to the work foreseen on this plot, which had yet to be investigated archaeologically, a survey was conducted. Four test pits (a total of 20.2 m^2) were excavated (Fig. 1). From the old historical plans, it is known that a larger number of buildings, which have not survived, used to stand on this plot; their remains were sought during the investigation. No really precise parameters could be determined for the former buildings, but the remains of conjectured 16^{th}(?)–17th-century production furnaces were discovered in test pits 1 and 3 (Figs. 2–3). These structures had been set into the natural soil; there could be more of them on the plot's boundaries. The valuable cultural layer horizons on the plot have been heavily damaged or buried under fairly thick, worthless fill layers. The investigation on this Vilnius Old Town plot is foreseen to continue.

Linas Girlevičius

Rinktinės gatvė 2

2015 m. gruodžio mėnesį atlikti Vilniaus senojo miesto vietos su priemiesčiais (UK 25504) teritorijos sklypo Rinktinės g. 2 Š dalies žvalgomieji tyrimai. Čia, istorinio Piromonto priemiesčio teritorijoje, numatoma statyti naują pastatą. Žvalgomųjų tyrimų metu buvo siekiama nustatyti tiriamoje sklypo dalyje esančio kultūrinio sluoksnio vertę, būklę, pobūdį, datavimą, patikslinti, ar numatytų žemės darbų vietose esama archeologinių struktūrų, stambių archeologinių radinių.

Anksčiau sklype archeologiniai tyrimai nebuvo atliekami. Bene didžiausios apimties archeologiniai tyrimai (žvalgomieji tyrimai ir žvalgymai) netoli vyko 2002 m., vadovaujant G. Gendrėnui ir E. Ožalui (*ATL 2002 metais*,

V., 2005, p. 184–185). Tyrinėta abipus Neries upės, ties statomu Mindaugo tiltu, rekonstruojamose Rinktinės, Olimpiečių gatvėse. Dešiniajame upės krante, ties senųjų Šnipiškių kapinių teritorija, aptikta pavienių kai kur į krūvas suverstų žmonių kaulų, antkapių plokščių fragmentų su įrašais ivritu, keramikos šukių, skirtų uždengti mirusiojo akių vokams. Rinktinės ir Antano Juozapavičiaus gatvių sankryžoje aptikta dviejų XVI–XVII a. datuotų gamybinių krosnių liekanų. Rasta kitų XV–XX a. datuojamų statinių liekanų, daug XIV–XIX a. datuojamų radinių. Iš istorinių duomenų, senųjų Vilniaus miesto planų (pažymėtinas 1737–1740 m. datuojamas Fiurstenhofo Vilniaus planas) žinoma, kad tiriamoje teritorijoje būta gamybinio rajono – minimos pavaizduotos statybinės keramikos (plytų) ir kalkių gamybos vietos, molio ir žvyro kasybos vietos (karjerai). Šiuo atžvilgiu apžvelgiant tiriamos teritorijos archeologinę situaciją aktualūs ir netoli tiriamo sklypo, sklype Rinktinės g. 6, 2008 m. T. Poškos atlikti tyrimai (*ATL 2008 metais*, V., 2009, p. 466–467). Žvalgomųjų tyrimų metu ištyrus 27 m² plotą, archeologinio sluoksnio nerasta arba jo nepavyko identifikuoti. Žvalgymų metu sklypo centrinėje dalyje aptikta plytų, akmenų ir molio konstrukcijos liekanų. Vėliau vykusių detaliųjų tyrimų metu atkasta statybinės keramikos degimo krosnies apatinė dalis. Nustatyta, kad krosnis naudota XVII–XVIII a. pradžioje. 2012 m. archeologiniai žvalgymai (vadovas P. Vutkin) vyko sklype A. Juozapavičiaus g. 13 / Rinktinės g. 2A (*ATL 2012 metais*, V., 2013, p. 675, nr. 204), tranšėjos šviesolaidinio interneto kabeliui vietoje. Dalis trasos patenka į 2015 m. tirtą sklypą. Iki projektinio 70–90 cm gylio fiksuoti tik supiltiniai arba permaišyti grunto sluoksniai. Archeologinių radinių neaptikta.

1 pav. Šurfas 5 pasiekus jame įžemį iš ŠV. L. Girlevičiaus nuotr.

Fig. 1. Test pit 5 after natural soil was reached, as seen from the NW

2015 m. sklypo Rinktinės g. 2 Š dalyje atliktų žvalgomųjų tyrimų metu tirti 5 šurfai, bendras archeologinių tyrimų plotas 20 m². Archeologinis sluoksnis surastas tik ŠR sklypo dalyje tirtame ***šurfe 5***.

Viršutinėje šurfo dalyje kasti iki 65 cm bendro storio XX a. datuojami kultūrinio sluoksnio horizontai – tamsiai pilka žemė su žvyro tarpsluoksniu, betono nuolaužomis, statybinėmis šiukšlėmis. 65–80 cm gylyje šurfe tirtas pilkos žemės sluoksnis, kuriame aptikta XVII–XVIII a. datuojamų keraminių dirbinių smulkių fragmentų. Manome, kad tai minimu laikotarpiu datuojamas archeologinis sluoksnis. Žemiau jo tirtas iki 10 cm storio maišyto molio sluoksnis be archeologinių radinių, kurį preliminariai siejame su keramikos dirbinių gamyba šioje Vilniaus dalyje naujaisiais laikais. Panaši situacija žvalgomųjų tyrimų metu fiksuota sklype A. Juozapavičiaus g. 30 / Rinktinės g. 6, o vėliau jame, kaip ir minėta ankstesnių archeologinių tyrimų apžvalgoje, surasta XVII–

XVIII a. pradžia datuotos gamybinės krosnies liekanų. 90 cm gylyje didžiojoje dalyje šurfo 5 pasiektas gelsvo smėlio įžemis (1 pav.). Kituose šurfuose fiksuota, kad vietovės reljefas performuotas XX a. Tirtas minimu laikotarpiu keliais etapais suformuotas kultūrinis sluoksnis. Reljefo performavimas veikiausiai susijęs su pirmosios Vilniaus elektrinės statyba XX a. pradžioje, jos vėlesnėmis rekonstrukcijomis. Kultūrinis sluoksnis nuo 90 cm iki daugiau nei 3 m storio, jis datuojamas nuo (XVI?) XVII iki XXI a. Šurfuose 1 ir 2 aptikta elektrinės aptarnavimui skirtų statinių – techninė šachta ar šulinys ir siaurojo geležinkelio kelio bėgis.

Rinktinės St. 2

In 2015, a field evaluation (five test pits, a total of 20 m^2) was conducted at the site of planned new construction on the plot at Rinktinės St. 2 in the historic Vilnius suburb of Piromontas. One test pit contained small fragments of 17th–18th-century pottery artefacts and perhaps a 16th-century cultural layer (Fig. 1), which is connected with the production activities that occurred at this site, which is close to the city's castles (on the other side of the River Neris). Historical plans and nearby archaeological investigations attest to the production of pottery and construction lime in this area. Because the remains of production furnaces have been found during earlier investigations, there is a possibility that such objects also existed on the investigated plot. As a consequence, the investigation of this plot and its vicinity is foreseen to continue.

Linas Girlevičius, Valdas Vainilaitis

Trakų gatvė 8A

2015 m. atlikti žvalgomieji tyrimai ir žvalgymai sklype Trakų g. 8A. Sklypas yra Vilniaus senamiestyje (UK 16073), Vilniaus senojo miesto vietos su priemiesčiais (UK 25504) teritorijose. Sklype yra pastatų kompleksas (UK 26985), kurių dalis remontuojama. Žvalgomieji tyrimai atlikti prie rekonstruojamo pastato P korpuso, vienas pagrindinių tyrimų tikslų – nustatyti pastato pamatų pobūdį ir būklę. Žvalgomųjų tyrimų metu ištirtas vienas 4,75 m^2 ploto šurfas. Taip pat buvo atliekami žvalgymai kasant tranšėjas prie rekonstruojamų pastatų pamatų šių tvirtinimui ir hidroizoliavimui bei kasant tranšėjas požeminiams inžineriniams tinklams (1 pav.). Žvalgymų plotas – apie 205 m^2, bendras tyrimų plotas – apie 210 m^2. Pirmąkart žvalgomieji tyrimai sklype buvo atlikti 2007 m. (*ATL 2007 metais*, V., 2008, p. 407), žvalgomieji tyrimai ir žvalgymai sklype po ilgesnės pertraukos tęsti 2014 m. (*ATL 2014 metais*, V., 2015, p. 388–389).

Pirmame tyrimų etape atlikti žvalgymai atkasant pastato P korpuso pamatus apie 50 m^2 plote. Nustatyta, kad iki 1 m gylio daugelyje žvalgytų vietų kultūrinis sluoksnis yra supiltinis arba suardytas. ***Tranšėjoje 2*** atkasti juostiniai ir arkinės konstrukcijos rekonstruojamos P korpuso dalies Š pamatai, atidengtos tranšėjos sienelės kultūrinio sluoksnio atodangos. Nustatyta, kad statant šiuos korpusus buvo apardyti ir vertingi kultūrinio sluoksnio horizontai, nesuardyta kultūrinio sluoksnio stratigrafija fiksuota prie korpuso ŠV, veikiausiai XX a. pradžioje perstatytos dalies. Atkastas ir šios pastato dalies pamatas iš akmenų ir kalkių skiedinio. Rekonstruojamo korpuso vidinėje dalyje buvo iškastos